

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Język hebrajski - morfologia
Prowadzący	dr hab. Anna Kuśmirek, prof. ucz.
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne / hybrydowe
Moduł specjalnościowy	Biblistyka z patrologią
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	1 oraz 2
Semestr	1 oraz 3
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	Dla pierwszego roku: STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_U03; STL_K01 Dla drugiego roku: STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_K01; STL_K03
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	lektorat
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	Pierwszy rok: 3 Drugi rok: 2
Wymagania wstępne	Podstawowe informacje na temat języka hebrajskiego biblijnego
Opis i cele przedmiotu	Przedmiot stanowi pogłębione studium morfologii języka hebrajskiego biblijnego. Zajęcia obejmują system rdzeni spółgłoskowych, budowę wyrazów, odmianę rzeczowników i przymiotników, zaimki, przyimki oraz system czasownikowy z uwzględnieniem wszystkich binjanów i form pochodnych. Analiza morfologiczna powiązana jest z praktycznym zastosowaniem w lekturze i interpretacji tekstów biblijnych. Cele przedmiotu: zapoznanie studentów z podstawowymi kategoriami morfologicznymi hebrajskiego biblijnego; wykształcenie umiejętności rozpoznawania i opisywania form fleksyjnych; rozwinięcie zdolności stosowania narzędzi filologicznych (słowników, gramatyk) w analizie tekstu; przygotowanie do samodzielnej tłumaczenia i interpretacji

	fragmentów Biblii Hebrajskiej; ukazanie znaczenia morfologii dla badań egzegetycznych i teologicznych.
--	--

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Wprowadzenie do morfologii hebrajskiego biblijnego – rdzeń spółgłoskowy i budowa wyrazu.	2
2. Alfabet, wokalizacja i podstawowe zasady transliteracji (w ujęciu morfologicznym).	2
3. Rzeczownik – rodzaj, liczba, status absolutus.	2
4. Status constructus – formy i funkcje w języku biblijnym.	2
5. Przymiotnik – zgodność z rzeczownikiem, funkcje atrybutywne i predykatywne.	2
6. Zaimki niezależne i przyrostkowe – ich rola w systemie fleksyjnym.	2
7. Przyimki i partykuły z przyrostkami – formy i użycie.	2
8. Czasownik – przegląd systemu binjanów i podstawowych form.	2
9. Qal perfectum – odmiana i funkcje aspektowe.	2
10. Qal imperfectum i waw-consecutivum – narracja i ciągłość akcji.	2
11. Pozostałe binjanim: Niphal, Piel, Pual – strona bierna, intensywność.	2
12. Hiphil i Hophal – kauzatywność i jej bierne odpowiedniki.	2
13. Hitpael – funkcje zwrotne i medialne.	2
14. Formy nieosobowe – imperativus, infinitivus constructus i absolutus, imiesłów.	2
15. Zjawiska szczególne w morfologii hebrajskiej – formy skrócone, warianty rzadkie, archaizmy.	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wylącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
I rok			
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	W01: student definiuje i stosuje terminologię morfologiczną hebrajskiego biblijnego (rdzeń, binjan, perfectum, status constructus) (1–5, 8–14)	kolokwium pisemne, egzamin pisemny
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	W03 charakteryzuje system rdzeni i binjanów, klasyfikuje części mowy i formy fleksyjne, opisuje nietypowe zjawiska morfologiczne (1–15)	egzamin pisemny, analiza form na zajęciach
STL_U02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji;	U02 student analizuje i rozpoznaje formy rzeczowników, przymiotników, zaimków i czasowników; wykorzystuje słowniki i gramatyki do opisu tekstu biblijnego (3–14)	quizy, ćwiczenia praktyczne, egzamin pisemny
STL_U03	posiada umiejętność interpretowania źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	U03 student tłumaczy i objaśnia formy morfologiczne w kontekście zdań; porównuje różne przekłady biblijne w zakresie użytych form gramatycznych (9–15)	ćwiczenia praktyczne, egzamin pisemny
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	K01 ocenia własne postępy w analizie morfologii, koryguje błędy w rozpoznawaniu form, prezentuje wyniki pracy na forum grupy (13–15)	autoewaluacja, udział w quizach

II rok			
STL_W02	zna podstawową terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	W01: student definiuje i stosuje terminologię morfologiczną hebrajskiego biblijnego (rdzeń, binjan, perfectum, status constructus) (1–5, 8–14)	kolokwium pisemne, egzamin pisemny
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	W03 charakteryzuje system rdzeni i binjanów, klasyfikuje części mowy i formy fleksyjne, opisuje nietypowe zjawiska morfologiczne (1–15)	egzamin pisemny, analiza form na zajęciach
STL_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania (w ogólnym zakresie) metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji	U02 student analizuje i rozpoznaje formy rzeczowników, przymiotników, zaimków i czasowników; wykorzystuje słowniki i gramatyki do opisu tekstu biblijnego (3–14)	quizy, ćwiczenia praktyczne, egzamin pisemny
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	K01 ocenia własne postępy w analizie morfologii, koryguje błędy w rozpoznawaniu form, prezentuje wyniki pracy na forum grupy (13–15)	autoewaluacja, udział w quizach
STL_K03	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K2 współpracuje z innymi przy analizie form morfologicznych i interpretacji zjawisk językowych (4, 5, 8, 15); przyjmuje różne role w pracy zespołowej – inicjatora, analityka, prezentera wyników (tematy: 3, 6, 15); komunikuje się jasno, uzgadnia wspólne interpretacje form i rozwiązuje rozbieżności w analizie (7, 9, 12, 13); ocenia wyniki pracy zespołu i formułuje konstruktywne wnioski dotyczące dalszej współpracy (tematy: 14, 15).	obserwacja pracy zespołowej podczas wspólnych analiz form morfologicznych; dyskusji i uzgadniania interpretacji w ramach ćwiczeń – ocenie podlega komunikatywność i umiejętność osiągania konsensusu, autoewaluacja

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1	Wykład problemowy – omówienie kategorii morfologicznych
2	Cwiczenia praktyczne; analiza tekstów źródłowych
3	Praca z narzędziami filologicznymi – słowniki, gramatyki referencyjne, interlinearne wydania.
4.	Powtórki i quizy – utrwalanie odmian i form czasownikowych.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	30	30/2
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Kryteria zaliczenia lektoratu: obecność na zajęciach (dopuszczalne 2 nieusprawiedliwione nieobecności), przygotowanie i aktywny udział, zaliczenie kolokwium częściowego i końcowego.

Oceny końcowe według efektów uczenia się:

Ocena 2 (ndst): student nie opanował podstaw: nie rozpoznaje alfabetu w ujęciu morfologicznym, nie potrafi wskazać kategorii rzeczownika i przymiotnika, nie rozumie systemu czasownikowego.

Ocena 3 (dst): student zna podstawowe kategorie: potrafi rozpoznać rodzaj i liczbę rzeczownika, odmienić proste formy przymiotnika i zaimków, wskazać najprostsze formy czasownika Qal perfectum i imperfectum; symaga jednak stałego wsparcia przy analizie bardziej złożonych form i pozostałych binjanów.

Ocena 4 (db): student dobrze opanował większość materiału: rozpoznaje status constructus, zaimki i przyimki z przyrostkami, rozróżnia i odmienia formy Qal perfectum/imperfectum, zna podstawy waw-consecutivum; umie wskazać charakterystyczne cechy innych binjanów i korzysta ze słowników przy analizie tekstu.

Ocena 5 (bdb): student szczegółowo zna pełny system morfologiczny: swobodnie rozpoznaje wszystkie kategorie rzeczowników, przymiotników i zaimków, w pełni odmienia formy czasownikowe we wszystkich binjanach; analizuje formy nieosobowe i rzadkie zjawiska morfologiczne; Potrafi samodzielnie przeprowadzić pełną analizę morfologiczną fragmentu biblijnego, wskazując także niuanse i warianty form

Literatura obowiązkowa

	T. LAMBDIN, Wprowadzenie do hebrajskiego biblijnego. Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki. T.11. tłum. H. Drawnel SBD, B. Sokal, Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012.
	W. JONCZYK, Praktyczne wprowadzenie do języka hebrajskiego Starego Testamentu, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2013
	K. SIWEK, Biblijny język hebrajski. Kurs podstawowy i średni, Warszawa: Verbinum 2013.

Literatura uzupełniająca

	KOEHLER L., BAUMGARTNER W., STAMM J. J., DEC P. (red. wyd. pol.), Wielki słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu, PSB 30, t. 1-2, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2008.
	STRONG J., Hebrajsko-polski i aramejsko-polski słownik Stronga z lokalizacją słów hebrajskich i aramejskich oraz kodami Baumgartnera, PSB 45, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2017.
	Hebrajsko-polski Stary Testament – TORA. Przekład interlinearny Pięcioksięgu z kodami gramatycznymi, transliteracją oraz kodami Stronga i Baumgartnera, oprac. Anna Kuśmirek, Wydawnictwo Oficyna Wydawnictwa Vocatio Warszawa 2023.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☒ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)